

Községek hírmondói – falusi újságok pályázat

Falusi újságok szerkesztőinek megtartott továbbképzés a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár szervezésében szakmai beszámoló

A Falusi újságok szerkesztőinek szervezett továbbképzést 2012. szeptember 15. - december 1. között valósítottuk meg hét szombati napon, többféle helyszínen, 9 órai kezdéssel, alkalmanként 8 órában.

A továbbképzés időpontja, helyszíne és tematikája

2012. szeptember 15., helyszín: Kisalföld szerkesztősége, Győr, Újlak u. 4/A.

Az újságírás elmélete és gyakorlata

- Médiaismeret: Hogyan készül a nyomtatott és az elektronikus újság? – szerkesztés, hirdetés, informatika, pénzügy, lapterjesztés.
- Műfajismeret: tájékoztató, publicisztika, riport és járulékos műfajcsoportok. Hogyan írunk cikket? –Információ az újságírásban.
- Gyakorló lapszerkesztők tapasztalatai.

2012. szeptember 29., helyszín: Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Helyismereti Kutató, Győr, Baross Gábor u. 4. sz.

Sajtótörténet

- Általános sajtótörténeti áttekintés, kiemelten az egyes időszaki kiadványok típusai, pl. újságlevelek, kalendáriumok stb. A mai sajtó struktúrája, új laptípusok.
- Tanulságok, érdekességek Győr-Moson-Sopron megye sajtótörténetéből. A korabeli sajtó forrásértéke.
- A helyi újságírás sajátosságai, a helyi sajtóval szembeni elvárások.

2012. október 13., helyszín: Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Helyismereti Kutató, Győr, Baross Gábor u. 4. sz.

A helyi információgyűjtés színterei I.

- A helytörténeti kutatás forrásai és eredményei: pl. monográfiák, adattárak, online és offline adatbázisok.
- Témajavaslatok a helyismeret-helytörténet rovat szerkesztéséhez.
- Településtörténet, családtörténet, családfakutatás.

2012. október 27., helyszín: Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára, Győr, Liszt Ferenc u. 13.

A helyi információgyűjtés színterei II.

- A levéltárban kutatható iratanyagok, iratkezelés, megyei községek iratanyagai.
- Levéltári források a helyi újságok helytörténeti írásaihoz - online és offline adatbázisok.
- A térképek forrásértéke.

2012. november 10., helyszín: Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatóságának Xántus János Múzeuma, Győr, Széchenyi tér 5.

A helyi információgyűjtés színterei III.

- Néprajzi témajavaslatok a falusi újságok szerkesztői számára. Népi építészet, épített környezet.
- Tárgyi emlékek a múzeumokban, tárgyak elektronikus adatbázisai.
- Régészet. Régészeti értékeink. A régészet szerepe a helytörténetben.
A győri, soproni, mosonmagyaróvári múzeumok gyűjtőköréről és adatbázisairól.

2012. november 17., helyszín: Győri Egyházmegyei Levéltár, Győr, Káptalandomb 5./A

A helyi információgyűjtés színterei IV.

- A levéltárban fellelhető értékek.
- Levéltári források, segédletek hagyományos és internetes változatai.
- Plébániák iratanyaga.

2012. december 1., helyszín: Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Helyismereti Kutató, Győr, Baross Gábor u. 4. sz.

A kiadványszerkesztés technikai ismeretei

- Lapszerkesztés, laptervezés (Hogyan épüljön fel az újság? – tipográfia, látványtervezés.)

Gazdasági és vállalkozási alapismeretek

- PR tevékenység: szponzorálás, társadalmi ügyek kezelése, mecenatúra, kapcsolatfelvétel a helyi önkormányzatokkal, helyi társadalmi szervezetekkel.

A Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Helyismereti Gyűjteményében található helyi lapok bemutatása, szakmai értékelése.

Tanfolyamzáró: konzultáció, tapasztalatcsere, értékelés.

A továbbképzés befejezésekor a résztvevők oklevelet kaptak arról, hogy részt vettek a tanfolyamon. A résztvevők további munkáját kívántuk segíteni azzal, hogy átadtuk a megyei könyvtár munkatársai által összeállított kiadványt, a *Módszertani segédlet helyi újságok szerkesztéséhez és a helyi témák kutatásához* c. kötetet, mely tartalmazza a falusi újság szerkesztéséhez kapcsolódó hasznos információkat, valamint segítséget nyújt a közgyűjteményekben őrzött dokumentumok kutatásához.

18 fő jelentkezett a továbbképzésre, ebből 16 fő vett részt rendszeresen a programokon, esetleg egy-egy szombati napot kihagyva.

Tájékozódás a jelentkezőkről

A jelentkezési lap tartalmazta a személy nevén kívül a születési helyet és időt, az állandó lakcímet, levelezési és egyéb címet, továbbá kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen témákkal foglalkozik szívesen, van-e szerkesztői, újságírói tapasztalata a jelentkezőnek, valamint melyik újságban publikált, vagy publikál jelenleg.

A jelentkezési lap adatainak feldolgozásával hasznos információkhoz jutottunk az érdeklődőkkel kapcsolatban.

A nemek megoszlása: 5 férfi és 13 nő.

A jelentkezők között a legidősebb 71 éves, a legfiatalabb 17 éves volt. A két évszám között az életkori megoszlás a következőképpen alakult: még két fő tartozott az idősebb generációhoz, 61, ill. 62 éves koraival. 49 éves, és attól idősebb összesen 6 fő volt, 4 jelentkezőnek az életkora 36 és 39 év közé esett, a fiatalabb generációhoz tartozott az az 5 személy, akinek az életkora 22 és 27 év közé esett, valamint a legfiatalabb résztvevő. A jelentkezők közül két fő nem adta

meg az életkorát. Az életkor adatokat tekintve elmondhatjuk, hogy minden korosztályban találunk érdeklődőt a tanfolyam iránt.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy melyik megyebeli településsel állnak kapcsolatban a jelentkezők születési helyük vagy lakhelyük, esetleg munkahelyük, érdeklődési körük szerint. Ezek a települések betűrendben: Abda, Csorna, Dunakiliti, Győr, Győr-ság, Győrújbarát, Hegykő, Hédervár, Hidegség, Kimle, Kóny, Levél, Lébény, Mosonmagyaróvár, Mosonszentmiklós, Nyúl, Pannonhalma, Rábapatonna és Pér. Az egyes előadók ezekkel a településekkel kiemelten foglalkoztak a szakirodalom ismertetésekor és az eredeti dokumentumok bemutatása során. A résztvevők többsége, 7-7 fő a Győri, ill. a Mosonmagyaróvári kistérségből érkezett, de volt jelentkező a megyeszékhelyhez távol eső Soproni-Fertődi kistérségből, Hegykőről is. További 2 fő érdeklődő volt a Győrhöz közeli Pannonhalmi kistérségből.

A kitöltött jelentkezési lapokból tájékozódunk arról is, milyen önkormányzati lapokkal van kapcsolatuk a résztvevőknek. Szerkesztői, vagy/és cikkírói a következő újságoknak: *Abdai Hír-Lapok*, győrújbaráti *Baráti Hírmondó*, dunakiliti *Kiliti Krónika*, győrsági *Hírharang*, levéli *HírLevél*, *Mosonszentmiklós*, a Mosonszentmiklósi Faluvédő Egyesület lapja, lébényi *Nyugdíjas Hírlevél*, *Pannonhalmi Hírek*, *Új Kimlei Hírmondó*. A tíz laphoz tizenkét fő munkája kötődik. Egy jelentkezőnek a megyei napilapban, a Kisalföldben és a Soproni Szemle folyóiratban jelentek meg írásai, a többiek a helytörténeti témák iránt érdeklődtek, vagy a későbbiekben szeretnének helyi lapot szerkeszteni, vagy abban publikálni.

Hasznosnak bizonyult megkérdezni a jelentkezőket arról is, hogy milyen témákkal foglalkoznak szívesen? A legtöbben a helyi, helytörténeti témák iránt érdeklődtek, valamint a kultúrát, kulturális témát jelölték meg válaszukban.

A továbbképzés tematikájának összeállításakor előzetesen konzultáltunk az egyes témakörök bemutatására felkérendő előadókkal, akik a későbbiekben a jelentkezőktől kapott információk ismeretében sokkal célirányosabban adták át ismereteiket, és a gyakorlati példákat az érintett településekhez és az érdeklődési köröknek megfelelően tudták kiválasztani.

A résztvevők véleménye a továbbképzésről

A hallgatók nemcsak szóban, hanem írásban is értékelték a továbbképzést a szervezők által összeállított kérdőív segítségével, amit az utolsó foglalkozáson töltek ki. Akik nem tudtak jelen lenni az utolsó órán, email-ben küldték vissza a véleményüket tükröző kérdőívet.

15 kérdőív adatait összesítettük.

Mind a 15 résztvevő válaszából az derült ki, hogy hasznosnak tartották a továbbképzést, változatosnak tartották az előadásokat és az érdeklődésüknek megfelelőek voltak az előadások.

A *Milyen témákat hiányolt?* kérdésre öt fő jelezte, hogy újságszerkesztéssel, kiadvány szerkesztéssel kapcsolatos előadásból több lehetett volna, gyakorlati tanácsokat, több gyakorlati foglalkozást szeretett volna négy fő. Jogi ismeretekről, szerzői jogról, helyi média működésével kapcsolatos jogi ismeretekről, adatszolgáltatási kötelezettségekről és a képek felhasználásáról egy-egy fő hallgatna még előadást. Egy résztvevőt Csallóköz néprajza, története érdekelte volna. Három válaszoló szerint nem volt olyan téma, ami hiányzott.

13 előadót kértünk fel a továbbképzés foglalkozásainak megtartására. Az előadók felkészültségét 1-től 5-ig terjedő skálán jelölhették be a válaszolók. Tizenhárman a legmagasabb számot választották, két fő értékelt 4-esre összességében az előadók felkészültségét.

A következő kérdéskör így hangzott: *Mi az, ami tetszett? Soroljon fel pozitívumokat!*

A válaszolók megfogalmazása szerint: a hasznos információk a helytörténeti kutatásokhoz, az adatforrások ismertetése, kevésbé ismert források bemutatása (3 fő); a sok jó ötlet, új információ (3 fő); a levéltári források bemutatása (4 fő); a rendkívül jó előadók, felkészült előadók (4 fő); a különböző helyszínek (levéltárak, múzeum, könyvtár, szerkesztőség), amiket egyénileg nem tudtak volna megismerni (5 fő); Változatos témák (4 fő). Egy-egy fő említette még a számítógépes gyakorlást, az interaktív jelleget, a prezentációkat, valamint a családfakutatást, mint számára tetsző dolgot. A ritka, egyedi dokumentumok bemutatását, megtekintését két fő tekintette pozitívumnak, további két főnek minden tetszett.

A 7. kérdéskörben a hiányosságokra, negatívumokra kérdeztünk rá: *Mi az, ami nem tetszett? Soroljon fel negatívumokat!* Négy válaszoló üresen hagyta ezt a mezőt, további egy-egy fő szerint nem volt ilyen, ill. jó volt így. Hasznos tanácsokat is kaptunk: hosszú volt a 8 órás képzés, rövidebb időtartam egy napon; jó lenne a menetrendekhez igazítani a képzés idejét, figyelembe venni a szombatra eső munkanapokat; még több napra bontani a képzési időt, hogy egy-egy témára több idő jusson; egy-egy konkrét témáról beszéltek az előadók, inkább hasznos útmutató kellene az információk kutatásához. Két személy jelezte, hogy több idő kellene a tapasztalatcserére, egy résztvevő az elhangzott ismeretek számonkérését, cikkírást javasolt. Egy fő szerint hiányzott a csallóközi előadó és szintén egy fő megállapította, hogy kissé álmosító, unalmas előadás is volt.

A *technikát* tizennégy fő tartotta megfelelőnek, egy fő pedig nem.

Egy hasonló továbbképzés megszervezéséhez milyen tanácsot adna, milyen javaslatot tenne a szervezőknek? Így hangzott az utolsó előtti kérdésünk. És a rá adott válaszok: Gyakorló újságírók meghívása, több szerkesztési ismeret átadása (2 fő); több tapasztalatcsere (2 fő); nyomon követés, támogatás, projektek elindítása; több gyakorlati feladat; „Várom a következőt!”; jó lenne havi rendszerességgel összejönni, ahol a tapasztalatokat kicserélhetnék, akár klubfoglalkozás keretében és további témákban hallgatnának meg előadásokat (2 fő).

Végül azt szerettük volna megtudni, hogy a résztvevők szerint *milyen volt a továbbképzés légköre?* Az 1-től 5-ig terjedő skálán egy kivételével minden résztvevő az 5-öst jelölte meg.

A szervezők értékes információkat gyűjtöttek össze a kérdőívek feldolgozásával. A továbbképzés résztvevői igénylik a rendszerszerű találkozásokat, ahol további ismeretekre tehetnek szert és kicserélhetik tapasztalataikat, ötleteket gyűjthetnek munkájukhoz.

A résztvevők a kérdőívben szereplő válaszok alapján eredményesnek és hasznosnak ítélték a továbbképzést. A program valóban megtalálta célközönségét. Az igény a folytatásra egyértelműen megfogalmazódott nemcsak írásban, hanem az előadások közötti szünetekben is és az utolsó konzultációs órán is.

Könyvtárunk - a hasznos tanácsok felhasználásával - a jövőben lehetőséget fog teremteni a most kialakult közösség igényeinek kielégítésére, a közösség összetartására, és további szervező munkával az érdeklődők körének bővítését célozza meg.

A támogatási keret felhasználása

A programot 500 000,-Ft-ból valósítottuk meg.

Előadói tiszteletdíjakat fizettünk 336 000,-Ft összértékben, a módszertani segédlet előállításához 150 000,-Ft-ot a nyomdaköltségre fordítottunk, valamint 20 000,-Ft-ért a fénymásolóba tonert vásároltunk.

A program a Nemzeti Kulturális Alap anyagi támogatásával valósult meg.